

Utdannings- og forskningskomiteen

Stortinget

Oslo 21/10-24

Statsbudsjettet for 2025 – innspill og kommentarer fra NTL

Norsk Tjenestemannslag (NTL) ønsker å gi Utdannings- og forskningskomiteen følgende innspill i det videre arbeidet med statsbudsjettet. Innspillene er utarbeidet i nært samarbeid med våre lokale organisasjonsledd i sektoren.

Innledende kommentarer

Universitets- og høyskolesektoren har fått flate kutt over en årrekke. Mange institusjoner, fakulteter og fagmiljø opplever i dag en svært krevende økonomisk situasjon, med en uforutsigbarhet i rammevilkår over tid som setter deler av kjernevirksomheten i fare.

Ved flere universiteter og høyskoler er faste ansatte i ferd med å bli sagt opp, og årets budsjettforslag vil forverre denne situasjonen. Dette er svært kritisk for statsansattes jobbtrygghet, for fagmiljøer og for Norges evne til å håndtere fremtidens utfordringer.

En verdenssituasjon preget av klimaendringer, krig og økende polarisering krever økt kunnskap for å kunne håndtere akutte kriser, forebygge nye og ikke minst bidra til å forstå virkeligheten vi lever i.

Kunnskap om årsakene til krisene, og kompetansen til å endre disse er avgjørende. Derfor har sektorens rolle i totalberedskapen blitt viktigere. Forsvaret trygger ikke Norges sikkerhet alene.

Finansiering av høyere utdanning og forskning

NTL har lenge krevd en reduksjon i målstyringen, og er ikke motstandere av at antall indikatorer reduseres. Derfor er det viktig at økonomien som knyttes til indikatorer reduseres til fordel for økt basisfinansiering. Ved å knytte økonomien til det såkalte «studentmarkedet», får virksomhetene mindre mulighet til å gjøre langsiktige og forutsigbare prioriteringer. NTL mener at basisfinansieringen må økes. Årets budsjettforslag øker i stedet uttellingen på studiepoengproduksjon med 3,8%, det betyr en enda mer utsatt satsituasjon.

NOTAT

NTL krever at en større del av finansieringen gis som basisbevilgning for å gi virksomhetene rom for å gjøre egne strategiske prioriteringer. Basiskomponenten må økes på bekostning av den resultatbaserte delen.

Den foreslåtte tildelingen til statlige universiteter og høyskoler som er 2,5 % større enn den som ble gitt i saldert budsjett i fjor. Det er godt under regjeringens egen sats for prisjustering for 2025 på 3,8 pst som regjeringen ellers bruker i budsjettet. Konsekvensen er dessverre nok et år med kutt i forskning og høyere utdanning.

NTL mener at utdanning i Norge skal være gratis for alle, og vil avvise alle angrep på gratisprinsippet. Innføring av skolepenger for internasjonale studenter har ikke resultert i økte inntekter til institusjonene, studentene uteblir. Anslaget for inntekter fra studieavgift er halvert fra 2024 til 2025 og viser svært tydelig hvor feilaktige anslagene for inntekter på dette området har vært. Det har blitt satt i gang store omlegginger, en studentgruppe som har vært viktige for studiemiljø og læring har blitt fjernet, og prinsippet om gratisprinsipp er brutt, samtidig som økonomien er blitt svekket.

I budsjettet åpner regjeringen for betaling for gjentak av eksamen. Å ønske en reduksjon i gjentak av bestått eksamen er legitimt, men dette må gjøres gjennom andre virkemidler enn studentbetaling. Tilbakemeldinger fra institusjonenes ledelser tilsier at dette vil koste mer i administrative, enn man forventer å få inn. Det strider imot prinsippet om lik rett til utdanning, ved å knytte kvalifiseringsmuligheter til individets økonomi. NTL mener dette forslaget må fjernes.

Basisbevilgninger til forskningsinstituttene

Basisbevilgningene til forskningsinstitutter er på ett lavt nivå sammenlignet med andre europeiske land og innebærer blant annet at norske institutter framstår som vesentlig dyrere enn utenlandske i den internasjonale konkurransen om prosjektmidler.

NTL er særlig skuffet over regjeringens dårlige finansering av klimaforskning, Det er et paradoks i at vi som en av de rikeste land i verden, som burde ha de beste forutsetninger både økonomisk og teknologisk, ikke evner å prioritere klima og miljø høyere.

Studentboliger

Studentboligbygging er et viktig utdanningspolitisk tiltak for å tilby studenter en bolig til en fornuftig pris. Dette for å redusere presset og dermed utleieprisene på det private boligmarkedet. Studenter tvinges ut i et boligmarked der prisen avgjør hvilken standard og sikkerhet man kan ha. Studentsamskipnadene tilbyr ikke bare en bolig, men et bomiljø.

Avsluttende kommentarer

Universitets- og høyskolesektoren er i en historisk krise, hvor regjeringa er i ferd med å rasere den jobbsikkerheten som har vært et sentralt rekrutteringsverktøy for statlig sektor.

Forslaget til statsbudsjett for 2025 tar dessverre ikke innover seg alvoret i at viktige fagmiljø raseres, i en sektor hvor langsiktighet og stabilitet er en nødvendighet for at virksomhetene skal få utført sitt samfunnsoppdrag. Basisbevillingene til forskningsinstituttene må økes.

NTL krever at Stortinget retter opp dette i sin behandling av budsjettet og gir institusjonene tiden og handlingsrommet de trenger til å gjøre nødvendige omstillinger uten å si opp faste ansatte.

NTL mener at det må gis tilskuddssatser som gjør at studentsamskipnadene kan bygge bærekraftige studentboliger og som krever lite vedlikehold i framtida. Det er ikke samfunnsøkonomisk forsvarlig å bygge med dårligere kvalitet eller med lavere miljøprofil.

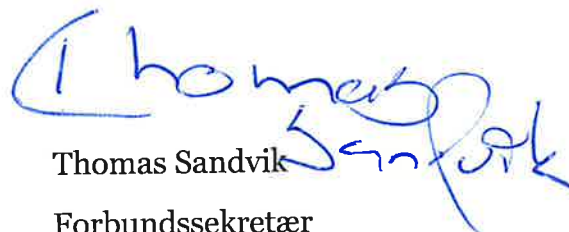
Med hilsen

Norsk Tjenestemannslag

/s/

Ellen Dalen

Første nestleder

Thomas Sandvik
Forbundssekretær

